УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 pokib
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

PIK LXXVI. Ч. 196. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1969 No. 196. VOL. LXXVI

ДЕСЯТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ПОЧИНАЄ СВОЇ НАРАДИ

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 23 жовтня 1969 року

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ПОШИРЮЄ ТОРГІВЛЮ з СССР та з іншими комуністичними країнами в Европі. Більшістю 49 до 24-ох голосів Сенат схвалив законопроєкт, щоб число заборонених до вивозу до комуністичних держав товарів, яке досі становило 1.300, зменшити до 200. Це число має обіймати ті товари, які уважається за „стратегічні", потрібні до ведення війни. Уряд є проти того проєкту, який схвалив Сенат. Палата Репрезентантів схвалила була тільки продовжити теперішній закон в цій справі, який обов'язує від 20-ох років. Окрема конференція має вирішити різниці між текстами проєктів, що їх прийняли обидві Палати Конґресу.

БІЛИЙ ДІМ ВІДСЕПАРОВУЄТЬСЯ від заяви віцепрезидента Еґню в справі демонстрації під назвою „В'єтнамський мораторіюм". Віце - президент, промовляючи на республіканськім прийнятті в Ню Орлінсі, назвав тих, які організували цю демонстрацію „занепадницькими, нахабними снобами, які уважають себе за інтелектуалів". Промова Еґню викликала обурення в численних демонстрантів, які це обурення звертали на президента Ніксона і цілий його уряд. Державний секретар Вілліям П. Роджерс, промовляючи в Ню Йорку в імені президента Ніксона, сказав, що між демонстрантами було багато осіб які хотіли висловити глибоку й поважну думку про мир у В'єтнамі. Секретар Білого Дому Ціґлер сказав, що члени Президентового Кабінету мають право висловлювати свої думки, які не мусять погоджуватися зі становищем Президента.

ЕКСПЕРТИ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ В ТОМУ, що секція тіла секретарки МеріДжо Копечне могла б тепер вияснити причину смерти, яка була 18-го липня. Перший екзамінатор д-р Доналд Міллс подав був як причину смерти втонення. Прокуратор Едмунд С. Деніс не вдоволений з експертизи цього лікаря, і хоче перевести ексгумацію тіла втопленої та встановити за допомогою розтину тіла причину смерти. Лікар патолог д-р Джозеф Спеллман заявив, що ексгумація потрібна, щоб перевести секцію трупа. Але лікар фахівець д-р Вернер Спіц із Балтимору заявив, що секцію треба було перевести зараз після того, як втонула була панна Копечне, бо теперішня секція, після трьох місяців, не дасть нічого нового.

КОНҐРЕСМЕН СТВЕРДЖУЄ, що до заборони осолоджувати напої й харчі штучним солодивом сайкламейтом причинилася відома акторка Ґлорія Свенсон. Конґресмен демократ із Квісну в Ню Йорку Джеймс Дж. Ділейні поставив був внесок, щоб окремий закон заборонив додавати до харчів і напоїв штучні солодива, які можуть спричиняти пістряка в людей. Але хемічні компанії, які продукують солодкі хемікалії, за допомогою своїх лоббістів, не допустили до схвалення цього проєкту. Конґресмен Ділейні інформував про цю справу акторку Ґлорію Свенсон, яка доповідала про штучні солодива на зборах жінок конґресменів. Жінки впливали на своїх чоловіків і так дійшло до заборони сайкламейту.

У СВІТІ

У ТОКІЮ І 100 ІНШИХ ЯПОНСЬКИХ МІСТАХ ВІДБУЛИСЯ у минулий вівторок 21 жовтня — тоді там була вже середа 22 жовтня — такі масові вуличні демонстрації лівих студентів і робітників та різних пацифістичних груп, що для зберігання спокою змобілізовано кругло 100.000 поліції. В одному Токіо арештовано 1.222-ох студентів, у тому числі 80 дівчат. Більшість арештованих кидали газолінові бомби, демолювали крамниці й авта та обкидували поліцію камінням і чим попало.

В СОМАЛІ АРЕШТУВАЛИ прем'єра Мохаммеда Ібрагіма Еґаля, який тільки-що вернувся з Америки, де він був гостем у фільмового артиста Вілліяма Гольдена в Каліфорнії. Еґаль мерщій відлетів до тієї малої африканської держави після того, як один молодий поліціянт з невідомих причин застрілив президента Абдірашіда Алі Шермаке. Зараз після його похорону — військо й поліція перевели безкровний переворот, виарештувавши ввесь уряд і розв'язавши парлямент.

АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН ЗАЯВИВ у тості на бенкеті в Кремлі у честь чехословацьких гостей, що „ворогам ніколи не вдасться послабити приязнь між совєтським та чесько - словацьким народами". На те чеський прем'єр Ольдріх Чернік обіцяв, що „треба завершити прогру правих опортуністичних елементів в партії і решток антисоціялістичних сил у нашому суспільстві".

НА ГОЛОВУ ПІВНІЧНО - АТЛАНТІЙСЬКОЇ (НАТО) АСОЦІЯЦІЇ ОБРАНО на наступну каденцію 1969/70 американського конґресмена Вейна Гасса, демократа з Огайо. Північно - атлантійська Асамблея складається із кругло 200 видатних парляментаристів з 15-ох членських держав Атлантійського Союзу (НАТО). Головою Асамблеї, яка засідала в цьому тижні в Брюсселі і скінчилася минулої середи, був член турецького парляменту Касім Ґулек.

СОВЄТСЬКІ ШПИГУНИ ПІТЕР І ГЕЛЕН КРОҐЕР ВІДСИДЖУЮТЬ вже останні дні у в'язниці в Британії, бо під кінець цього тижня відлетять до Польщі та відтіль, мабуть до Москви. Британський уряд погодився виміняти їх за в'язненого в Совєтах професора Джералда Брука. Пітера і Гелен Кроґерів привезли з двох різних в'язниць на розмову з представником польської амбасади в Лондоні для обговорення технічних подробиць їх виїзду.

СИРІЯ ЗАКРИЛА свій кордон до Ливану й заявила, що вживатиме гостріших заходів проти Ливану, якщо ливанський уряд не припинить переслідування революційних протиізраїльських арабських партизанів. Ливанські власті виступили проти партизанів, які робили наскоки проти Ізраїлю з ливанської території і цим стягали на Ливан відплатні акти Ізраїлю. За неперевіреними вістками — між арабськими партизанами, які рекрутуються з-посеред колишніх втікачів з Палестини і їх дітей, та регулярним ливанським військом прийшло до сутичок.

КОНҐРЕС ТРИВАТИМЕ ТРИ ДНІ

Ню Йорк. — У п'ятницю, 24-го жовтня 1969 року, тут у приміщеннях готелю „Комодор" починається Десятий Конґрес Американських Українців, наради якого продовжуватимуться в суботу і неділю 25 і 26 жовтня. Уся праця Десятого Конґресу задля найбільшої видатности й практичности, розділена на: а) Пленарні сесії 24 і 26 жовтня, з участю делеґатів і гостей та б) Працю всіх Комісій X Конґресу в суботу 25 жовтня 1969 р. X Конґрес відбувається в готелі „Коммодор" де працюють також усі 15 Комісій.

X Конґрес відкриє президент УККА проф. д-р Лев „Коммодор" де працюють та- Добрянський, а проводитиме нарадами буде обрана Конґресом Президія.

Пленарна сесія X Конґресу розпочнеться у п'ятницю, о год. 10.30 ранку, після реєстрації делеґатів і гостей. Місце Пленарної сесії в готелі „Коммодор" — „Ґренд Бол Рум". Сесія триватиме до 1 год. по полудні, після того від 1:30 до 3-ої год. буде спільний полуденок в „Іст Бол Рум", в тім же готелі, на якому виступлять представники Секретаріяту СКВУ: ген. секретар М. Плав'юк і екзек. директор д-р М. Лосовський.

Реєстрація делеґатів і гостей

Реєстрація розпочнеться зранку в п'ятницю 24 жовтня в готелі „Коммодор" біля головної залі „Ґренд Бол Рум", в кулюарі-залі під назвою „Ґренд Фоєр". Реєстрація — для зручности делеґатів і гостей, які можуть прибути з запізненням — триватиме круглий день як у п'ятницю, так і в суботу. До вівторка 21-го жовтня 1969 р. було офіційно зареєстровано 403 делеґати на X Конґрес Американських Українців.

Плян праці на другий день Конґресу

Другого дня X Конґресу Американських Українців, у суботу 25 жовтня, не буде пленарних засідань. Увесь цей день призначений для праці 15-ти Комісій. Делеґати, які не входять до складу Комісій, повинні за власним вибором брати участь у нарадах Комісій, рішення яких будуть особливо важливими для удосконалення й розвитку дальшої праці Українського Конґресового Комітету Америки.

До участи в X Конґресі зголосились 56 Центральних Організацій УККА

Ню Йорк. — До дня 19-го жовтня в Канцелярії УККА одержано зголошення до участи в працях X Конґресу Американських Українців від 56 Центральних Організацій які працюють в системі УККА. До тих 9 Організацій, котрі з різних причин не зголосили своєї участи в X Конґресі, Екзекутива УККА вирішила вислати додатково запрошення взяти участь у Конґресі. Такі повторні запрошення були вислані з Канцелярії УККА 20 жовтня.

Право делеґата на голосування

Кожний зареєстрований і уповноважений до голосування Делеґат X Конґресу Американських Українців має на Конґресі тільки і виключно один голос, себто не може заступати двох чи більше організацій. Крім важности голосів, цей захід зроблено ще й для того, щоб Конґрес мав дійсно загальнародний характер, з представниками-делеґатами з усіх стейтів ЗСА, де живуть більші скупчення української спільноти. В іншому випадку делеґати з дальших стейтів могли б передавати свої голоси делеґатам з найближчих до Ню Йорку стейтів, і так ми мали б „конґрес нюйоркчан". Прибуття делеґатів навіть з найбільш віддалених стейтів є важливим з усіх оглядів законности, як і право 1 делеґата мати лише 1 голос, від його організації чи групи платників Національного Датку. Кожний делеґат отримає для голосування бальот і ним треба буде голосувати. Голосування передбачене відкрите, і лише на якусь окрему вимогу може відбутись таємно, якщо б таку вимогу поставили щонайменше 25 інших делеґатів, підтримуючи делеґата-внескодавця, і на те погодився голова Президії Конґресу.

Делеґати отримають відповідні течки з матеріялами, а також жетон X Конґресу Американських Українців та святкову Конґресову стрічку з написом англійською мовою синіми літерами на золотому тлі: „Делеґат — X Конґрес — УККА — Коммодор готель, Ню Йорк, 24-26 жовтня 1969".

Гості на X Конґресі

Конґрес Американських Українців — це відкритий форум, тому побажано, щоб у ньому взяло участь якнайбільше гостей, особливо з метрополітального Ню Йорку та околичних стейтів. Гості матимуть змогу й нагоду заслухати звітів з проробленої в останній каденції праці членів Екзекутиви УККА, дискусію, яка буде під час обговорення звітів на Пленарних сесіях Конґресу. Гості можуть також брати участь, як слухачі на нарадах Комісій Конґресу, а за згодою голови Комісії й висловити на письмі, чи усно, в залежності від вибраної Комісією форми, свої побажання, завваги чи рекомендації. Загальний напрямок праці X Конґресу Американських Українців полягає в обговоренні проблем та якнайкращому плянуванні праці УККА на майбутнє. Оплата вступу для гостей на Пленарні сесії й працю Комісій Конґресу за всі дні становить разом 10 долярів; вступ на Бенкет для гостя окремо коштує $ 15. Гості, учасники X Конґресу, одержать відповідний жетон і святкову Конґресову стрічку з написом англійською мовою „Гість Конґресу". Належність слід вплачувати під час реєстрації.

Жетони і стрічки X Конґресу

Делеґати і гості X Конґресу Американських Українців одержать святкові синьо-жовтого кольору жетони, проєкту мистця Богдана Титли, з написами двома мовами: „UCCA — 30 — УККА", а внизу, під емблемами національних прапорів Америки і України, з написом „УНФонд". Ці жетони будуть потім розповсюджуватись через усі Відділи й Представництва УККА з нагоди 30-річчя створення Українського Конґресового Комітету Америки, що припадає на 1970 рік. Ціна одного жетона в продажу становитиме 25 центів. Стрічки, окремо з написом „Делеґат" і окремо з написом „Гість", будуть також вручені під час реєстрації безкоштовно.

ДЕСЯТИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ У ЗСА

ГОТЕЛЬ „КОММОДОР", 42 ВУЛ. І ЛЕКСІНҐТОН ЕВНЮ, НЮ ЙОРК, Н.Й. — 24, 25 і 26 ЖОВТНЯ 1969

П Р О Г Р А М А

ЧЕТВЕР, 23 ЖОВТНЯ:

8:00 — 10:00 год. вечора: Реєстрація Делеґатів, кімната: Парльор Е.

П'ЯТНИЦЯ, 24 ЖОВТНЯ:

8:00 — 10:00 год. рано: Реєстрація Делеґатів.

10:30 год. перед пол.: Відкриття Конґресу; Внесення прапорів; Відспівання Українського й Американського гимнів; Молитва.

11:00 год. перед пол.: Прийняття Програми Конґресу; Звідомлення про стан управнених до голосування делеґатів; Вибір Президії Конґресу; Проголошення складу Номінаційної і Статутової Комісій; Вибір ділових Комісій: 1. Комісії розгляду сучасного стану та способів допомоги визвольним процесам в Україні; 2. Комісії внутрішніх справ; 3. Комісії зовнішніх справ; 4. Комісії координації виховної дії та організації українського шкільництва; 5. Комісії координації діяльности студентських і молодечих організацій; 6. Комісії координації дії жіночих організацій; 7. Комісії фінансової; 8. Комісії для церковних справ; 9. Комісії для справ науки й культури; 10. Комісії Суспільної Опіки; 11. Комісії резолюційної; 12. Комісії інформаційно-пресової, 13. Комісії верифікаційної. Схвалення Правильника Конґресових Нарад.

1:30 — 3:00 год. по пол.: Спільний полуденок — Іст Болрум.

3:00 — 5:00 год. по пол. — Звіти: президента проф. Лева Добрянського, екзек. заст. президента Йосипа Лисогора, касира д-ра Ярослава Падоха, адміністративного директора мґра Івана Базарка, голови Шкільної Ради д-ра Едварда Жарського, координатора молоді інж. Ігора Чуми, редактора англомовних видань УККА д-ра Володимира Душника, голови Контрольної Комісії Івана Винника, представника Суду УККА д-ра Миколи Ценка.

5:00 — 6:30 год. вечора: Запити й відповіді.

6:30 — 7:30 год. вечора: Перерва.

7:30 — 10:00 год. вечора: Дискусія над звітами; Уділення абсолюторії уступаючи керівним органам УККА.

СУБОТА, 25 ЖОВТНЯ:

8:00 — 9:30 год. рано: Продовження реєстрації Делеґатів.

9:30 — 12:30 год. по пол.: Наради ділових комісій.

12:30 — 2:00 год. по пол.: Перерва.

2:00 — 5:00 год. по пол.: Наради ділових комісій.

6:30 год. вечора: Коктейл для учасників бенкету.

7:30 год. вечора: Бенкет — Ґренд Болрум.

НЕДІЛЯ, 26 ЖОВТНЯ:

8:00 год. рано: Богослуження в українських Церквах.

11:00 год. перед пол.: Звідомлення Голів Комісій; Схвалення змін Статуту; Вибір керівних органів УККА; Схвалення резолюцій; Закриття Конґресу молитвою.

Секретар оборони Лерд проти одностороннього перемир'я у В'єтнамі

Вашингтон. — Секретар оборони Мелвін Лерд заявився рішуче проти проголошення Америкою одностороннього перемир'я у В'єтнамській війні ствердивши, що таке перемир'я мусить бути узгіднене з комуністами і повинно бути предметом нарад на Паризькій конференції. Секретар Лерд покликався на промову президента Ніксона з 14 травня, в якій Президент поручав встановляти „льокальне" перемир'я на різних відтинках В'єтнамської війни за взаємним домовленям, як вступ до загального перемир'я та замирення із відкликанням усіх чужих військ з Південного В'єтнаму. Вправді Мелвін Лерд застерігся, що він висловлює тільки свої власні погляди, однак його становище члена Уряду і пізніша заява пресового секретаря Білого Дому Роналда Зіґлера не залишили сумніву, що він висловлює погляд Пентаґону і Президента. Секретар Лерд промовляв в минулу середу 22 жовтня у Вашинґтонському відділі Клюбу заморської преси. Та його заява була по суті відкиненням суґестій, що їх зголосили демократичний сенатор Майк Менсфілд і республіканський сенатор Ю. Скотт, щоб американське командування у В'єтнамі проголосило воєнне перемир'я без уваги на договорення з ворогом і на стан переговорів на Паризькій конференції. Мовляв, у тому перемир'ї американські війська стріляли б тільки тоді, коли б їх заатаковано і вони залишались би на своїх позиціях. Політичні міркування названих сенаторів такі, що комуністи мусіли б або й собі проголосити перемир'я, або засвідчити перед цілим світом, що не американці, а вони продовжують війну і не хочуть замирення.

Канцелярія УККА в дні Конґресу

Канцелярія Українського Конґресового Комітету під час усіх трьох днів X Конґресу буде знаходитись у готелі „Коммодор", в кімнаті-парльорі „Е". Там прохається звертатись за всіми додатковими справками, чи полагоджувати формальності, вплати тощо.

ПРИВІТ ДЕЛЕҐАТАМ X КОНҐРЕСУ

Вельмишановні Делеґатки й Делеґати!

Всі ми свідомі великої відповідальности перед землею наших батьків — Україною, як і перед сестрами та братами, які живуть і працюють на поневоленій большевиками Батьківщині. Всі ми маємо набрати сили й наснаги продовжувати і поглиблювати працю Українського Конґресового Комітету в його друге 30-ліття для нашої спільноти тут в Америці, як і в Україні.

Від Вас, Достойні Делеґатки і Делеґати, і від Вашої постави до всієї як внутрішньо-української, так і грізної міжнародної проблематики залежатиме успіх цього Конґресу.

Конґрес мусить підняти себе у своїх ділових нарадах на найвищий ідейний та моральний рівень. Добро Америки й недоля Українського поневоленого Москвою Народу та засоби для організації допомоги в його визволенні стоятимуть на першому пляні.

Маємо право вірити, що всі делеґати будуть керуватись у своїх ділових нарадах виключно духом національної солідарности, щоб тим оправдати всі покладені на них надії.

Десятий Конґрес тільки в такому пляні зможе гідно промовити не лише до своєї американської збірноти, але й до своїх братів і сестер на Рідних Землях, до вільного світу і до тієї міжнародної установи, що радить саме тепер у Ню Йорку, до Об'єднаних Націй.

Всім Вам, учасникам цього Конґресу, бажаємо повного успіху в праці та надіємось, що цей Конґрес зможе стати переломовим та започаткувати нову добу в житті та праці УККА.

Сердечно вітаємо всіх Делеґатів X Конґресу!

ЕКЗЕКУТИВА УККА

Важливе для членів Комісій X Конґресу

Наступні Комісії, об'єднані задля успішнішої праці в одну, будуть мати свої засідання у суботу 25 жовтня, в приміщеннях готелю „Комодор", від 9-ої г. ранку: Комісія Координації Дій Жіночих Організацій та Комісія в справах координації Виховної дії і організації Українського Шкільництва, з Комісією Українського Дошкілля в ЗСА. Про основні реферати й проблеми, що будуть розглянені на цих Комісіях, вже повідомлялось. Однак, на тему Суспільно-Громадських проблем приходять нові дві доповіді: мґр Ярослав Рак прочитає реферат на тему „Організація координаційних Осередків Виховання у Відділах УККА та шляхи їх дії", а п-ні Люба Коленська виступить з рефератом під наг. „Роля української книжки в координації виховних дій". Спільно ці Комісії працюватимуть всю суботу. Делеґатів X Конґресу, зацікавлених проблемами українського виховання дітей і молоді, справами української культури, традицій, музейництвом і т. д. — прохається до участи в цих особливо важливих засіданнях.

З огляду на працю всіх 15 Комісій, яка може бути закінчена в суботу в різний час — того дня спільного полуденка не буде, але увечорі в суботу від 7.30 там же, в готелі „Комодор" у „Ґренд Бол Рум", відбудеться конґресовий Бенкет.

Всі нижче перелічені Комісії будуть працювати увесь день у суботу в окремих залях чи кімнатах „парльорах" у готелі „Комодор:

Комісія Суспільної Опіки, під керівництвом д-ра Володимира Ґалана, на якій будуть доповідати мґр. Марія Квітковська на тему „Роля жінки в суспільній службі", а з рефератами на тему Суспільної Опіки виступлять п-ні Оксана Ґенґало і ред. О. Тарнавський.

Комісія Внутрішніх Справ, під керівництвом Йосипа Лисогора, розпочне свою свою працю вступним словом до теми мґра Івана Базарка „Відділи УККА і методика праці в них", після чого будуть прочитані реферати: „Методика праці Відділів УККА" — голова Від. УККА в Гартфорді інж. Олександер Пришляк, „Методика праці в стейтовій Координаційній Раді Відділів УККА" — голова Координаційної Ради на стейт Ню Джерзі інж. Дмитро Демидюк, „Зв'язки Відділу УККА з муніципальними і стейтовими чинниками та з американською пресою" — реферує Орест Щудлюк, референт зв'язків при Відділі УККА в Бостоні. Крім того буде розглянена справа плянування відзначувань свят, поширення публікацій УККА — реферує головний редактор англомовних видань УККА д-р Володимир Душник. Окремо буде зреферована проблема „Участь молоді в працях Відділів УККА". Голова Комісії Йосип Лисогір матиме реферат на тему „Американські політичні партії та наша співпраця з ними".

Комісія Зовнішніх Зв'язків працюватиме під керівництвом проф. д-ра Лева Добрянського, який доповідатиме на цю тему. Комісія вже приготувала й розіслала англомовну заяву у формі пресового бюлетеню, під наг. „Закордонна політика ЗСА і Україна". В цій Заяві-резолюції стверджено повну підтримку Урядові ЗСА в його незмінній історичній для Америки позиції визнання права для всіх націй на самовизначення і державну незалежність, звернено увагу Уряду ЗСА на продовження колоніяльного стану та боротьби української й інших поневолених націй проти комуністичної Москви — за здобуття власних народоправних незалежних держав; звертається увагу на підступність московсько-большевицької політики так зв. „коекзистенції", на потоптання Прав Людини й Народів і Націй; виступлено проти того, щоб ЗСА покинули Південний В'єтнам на поталу комуністичному московсько-пейпінґському аґресору, виступлено проти так зв. „доктрини Брежнєва", яка дала змогу чи „право"

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗБОРИ МИРЯН ВІДЛОЖЕНО

Крайова Управа Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦеркви повідомляє, що — з уваги на Десятий Конґрес Американських Українців — заповіджені на суботу, 25-го жовтня о год. 6-ій вечером в залі УНДому в Ню Йорку Інформаційні Збори Мирян з доповідями д-ра Романа Осінчука, о. монс. К. Прийми та дир. Я. Пастушенка із висвітленням фільму з українських торжеств у Римі відложено на пізніший час. Нова дата і час цих Зборів будуть своєчасно проголошені.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конґресовий іспит

Історія українців в Америці має два основні етапи свого розвитку. Мова, очевидно, про громадський сектор, бо першою і по сьогоднішній день найбільшою організаційною могутністю українських поселенців в Новому Світі були і залишаються українські Церкви. В громадському секторі перший етап почався із заснуванням Українського Народного Союзу в 1894-му році, отже точно 75 років тому. Впродовж двох перших десятиріч свого існування Український Народний Союз був, можна б сказати, „усім" — від місцевого організаційного ядра в поодиноких громадах починаючи, а на крайовій репрезентації українських поселенців кінчаючи.

Коли ж з кінцем першого десятиріччя нашого століття суспільно - громадське життя українців в Америці почало різничкуватись, коли виникли інші організації й установи, в 1914-му році відбувся перший в Америці „Український Сойм", що його скликала Українська Народна Рада „з осідком у Джерзі Ситі", що була створеною УНСоюзом першою вже своєрідною загальногромадською репрезентацією. У висліді сойму на місце Української Народної Ради створено Федерацію Українців у З'єднаних Стейтах. Після того чергувалися знову Українська Народна Рада, опісля Український Народний Комітет і — між двома війнами — Об'єднання Українських Організацій Америки. А від 1940-го року ці функції центральної репрезентації українців в Америці з більшим чи меншим успіхом виконує Український Конґресовий Комітет, що його кожночасно вибирають Конґреси Американських Українців. Десятий з черги такий Конґрес відбувається в Ню Йорку з кінцем цього тижня.

Кожний такий Конґрес, від Українського Сойму в Америці, що відбувся 55 років тому, як у внутрішньому, так і в зовнішньому відношеннях, є великим іспитом зрілости української громади в цій країні. І від кожного такого конґресового іспиту залежить дальший розвиток нашої громади, залежить її роля в загальноамериканському житті і вклад американських українців у змагання українського народу до волі і незалежности. Це можна легко доказати, і кожний сам може легко переконатись на прикладах з дотеперішніх Конґресів.

Пригадуємо це напередодні Десятого Конґресу, щоб кожний, зокрема кожний делеґат чи делеґатка на Конґресі, здали собі справу з тієї великої відповідальности, яка на них тяжить. З цього в першу чергу повинен здавати собі справу — і немає причин сумніватися, що здає собі справу — провід Конґресу. Але в нашому демократичному суспільстві жаден провід не доконає чуда, якщо не матиме розуміння, співпраці і підтримки збоку загалу.

Досвід минулого, як і практична підготова до Десятого Конґресу дають багато надій, що цей Конґрес може бути одним із найкращих і найвимовніших з усіх дотеперішніх „конґресових іспитів" зрілости нашої громади. В цій підготові було багато надійних прикладів, що ми справді починаємо думати і діяти „в дусі СКВУ", в дусі тієї компромісовости, підпорядкованости особистих і групових справ загальнонаціональним інтересам, в дусі взаємного респекту і пошани до інакомислячих, без якого Світовий Конґрес Вільних Українців ніколи не міг би відбутися. Це й є ті головні передумови, від виконання яких на Десятому Конґресі залежатиме вислід і оцінка нашого конґресового іспиту. Всі бо ми прагнемо того самого: волі і незалежности для України, прагнемо миру в світі, прагнемо добробуту і щастя для себе та своїх нащадків. Наші розбіжності тільки в оцінці ситуації, в поглядах на способи і засоби наших змагань. А в таких справах, при добрій волі та взаємній пошані, завжди можливий компроміс.

На повний успіх нашого конґресового іспиту очікують наша громада, наш нарід і наші приятелі. На його провал надіються наші вороги. Але цей іспит і його вислід залежать у першу чергу від нас самих, від нашої підготови і нашої зрілости.

Свідомість нашої власної відповідальности допоможе нам цей іспит скласти. Цього від серця і душі бажаємо Десятому Конґресові Американських Українців.

М. Петрович

У БАЛТІЙСЬКИХ КРАЇНАХ

У зв'язку з річницею окупації Литви литовська інформаційна служба в Ню Йорку „Ельта" подала трагічні статистичні дані про те, як совєтський режим винищує литовське населення, намагаючись перетворити Литву на так звану „многонаціональну республіку".

Отож, згідно з цією статистикою тільки протягом двох днів 14 і 15 червня 1941 року, тобто після вибуху німецько - совєтської війни, в країні ув'язнено, а після того депортовано на Сибір понад 35 тисяч населення, з чого, очевидно, велика більшість загинула. Проте, події в червні 1941 р. були тільки прелюдією до злочинної ґеноцидної політики СССР у Литві. Після реокупації Литви жертвою цієї політики протягом 1944-1952 років упало коло 400 тисяч литовців. Наскільки ця політика ґеноциду загрозлива для литовського народу свідчить той факт, що з 1 січня 1939 р. Литва мала всього 3,215,000 населення.

Подібні статистичні відомості можна навести і з двох інших балтійських країн — Латвії й Естонії. За останніми вістками, що приходять до нас з Прибалтики, „інтернаціоналізація" населення у цих трьох республіках продовжується. Москва весь час намагається виселити звідтіля якнайбільше корінного населення, а на його місце наїжджають передусім росіяни, а також українці і інші члени неросійських підсовєтських націй, які у специфічних умовах нового поселення стають мимоволі знаряддям русифікаційної політики і самі русифікуються.

Недавно для цієї переселенчої акції використано події на Уссурі і взагалі китайсько - совєтський конфлікт. Кампанія, що йде під гаслом „Не віддамо ані п'яді совєтської землі", тісно пов'язана з заселюванням прикордонних совєтських земель Азії, і, очевидно, це знову використовується для того, щоб послабити національний потенціял неросійських совєтських республік, в тому числі також і балтійських країн. У зв'язку з цим в ряді міст трьох прибалтійських республік зорганізовано спеціяльні переселенчі пункти, які разом з партійно - державними чинниками розгорнули широку кампанію за „добровільне" переселення балтійців до східнього Сибіру. Переселенцям дають відповідні матеріяльні засоби, обіцяють забезпечити урожайною землею, дають довгореченцевий кредит на будову домів і на придбання худоби.

Методи цього „добровільного" переселення специфічно совєтські. Партійні пропаґандисти „переконують" вибраних для переселення осіб, а коли ці „переконування" залишаються без наслідків, застосовують репресії, наприклад, голові родини обнижують заробітну платню, а то й взагалі позбавляють його праці. Не диво, що протягом короткого часу з самої лише Латвії виїхало на Уссурі понад тисяча родин.

Наслідки цієї безперебійної політики вимішування такі, що число корінного населення в балтійських країнах постійно зменшується. В Ризі, наприклад, у 1939 році було 68 відсотків латишів, тепер є їх тільки 45 відсотків. Подібний стан і в інших містах балтійських країн.

Ця політика русифікації не тільки демографічними, але й культурними засобами викликає в балтійських країнах, подібно, як і в Україні, щораз міцніший спротив, виявів якого маємо останнім часом чимало. Загально відомою стала справа голови колгоспу І. Яхимовича з Латвії, який вислав був до Москви листи-протести проти ресталінізації і з вимогою привернення свободи, за що його піддали суворим репресіям.

У зв'язку з окупацією Чехо - Словаччини намагався спалити себе в Ризі 20-літній студент Ілля Ріпс. Спроба не вдалася, і Ріпса арештували, а опісля замкнули до божевільні. До речі, „математичний геній" Ріпс, мавши 15 років, був одним із переможців на математичній олімпіяді школярів, на 16-му році життя закінчив середню школу і вступив на механіко - математичний факультет Ризького університету. Протягом усіх років навчання він був гордістю університету, а його дипломна праця була радше докторською дисертацією.

І ось цей молодий чоловік виходить 13 квітня на площу Свободи в Ризі з плякатом „Протестую проти окупації Чехо - Словаччини!" і підпалює свою одежу, перед тим политу бензиною. Це свідчить, які настрої панують серед передової молодої інтеліґенції в балтійських країнах. Про це мало вісток просочується на Захід, але відомо, що в балтійських країнах переведено арешти серед опозиційної інтеліґенції і що в совєтських концтаборах сидять такі відомі письменники, як Калнін та Скуєнкіс, як капітан Ґрінсбурґ і інші. Відомо також, що росіян у тих країнах ненавидять, про що свідчать західні туристи, які там побували.

Одним із доказів спротиву совєтському режимові в балтійських країнах слід уважати також справу меморандуму литовських католицьких священиків. У ньому ці священики намагалися з'ясувати сучасну релігійну ситуацію в країні, постійне переслідування релігії і поставили ряд вимог, до речі, дуже скромних. Йшлося про дозвіл збільшити число студентів у єдиній духовній семінарії в Вільні та поширити число священиків, висвячування яких дуже обмежене.

Підписаний досить великим числом священиків меморандум відвезли до Москви оо. Думбльяускас, Тумулєвічюс та Здебскіс і передали у Комітеті в справах культів. Зараз же після їх повороту на Литву проти них застосовано репресії. Думбльяускаса поставлено перед суд за „наклеп" на совєтський режим, інших двох позбавлено права виконувати священичі обов'язки і змушено до важкої праці.

Засудження цих литовських священиків ще раз у гостро актуальному світлі ставить справу переслідування релігійно - церковного життя в балтійських країнах. Велике число церков на Литві, включаючи і віленську катедру, обернено на магазини, клюби та кінотеатри. Тільки два старі єпископи залишилися в шістьох єпископствах Литви. Під домашнім арештом і далі перебувають єпископи Й. Степановічюс та В. Складкевічюс.

Єдина духовна семінарія на Литві існує в Ковні з суворо обмеженою кількістю студентів. Прийняття кандатів, а також навчання проходить крізь урядову контролю. Дозволено висвячувати всього п'ять нових священиків річно, тоді як щороку вмирає більше як 12 старих священиків (в 1968 р. — 30). Проте, не зважаючи на послаблювання організаційного потенціялу Церкви, релігійні почування серед населення, зокрема молоді, міцніють. Очевидно, подібний стан існує також в Латвії й Естонії.

Наведені нами вістки про сучасну ситуацію в балтійських країнах говорять про те, що процеси імперіяльного тиску проявляються там подібно як і в Україні. Немає жадного сумніву, що це згори зорганізована й запляннована акція, яка під маскою „інтернаціоналізму" й „дружби народів" ставить собі за завдання довести у майбутньому до повного вимішання населення, а тим самим до повної його русифікації. Однак усі ці заходи викликають щораз сильніший спротив не тільки серед широких кіл інтеліґенції, але й серед місцевого партійного активу. У балтійських країнах, як і в Грузії та Вірменії, ворожнеча до цього російського неоколоніялізму, а тим самим і до росіян загальна, в Україні, в західніх її областях також масова, в східніх щораз зміцнюється. Таким чином, як у балтійських країнах, так і в Україні відбувається перманентна боротьба між імперіяльно - російськими заходами центру та їх помічниками на місці, з одного боку, і між національним активом, який здобуває щораз більші впливи на маси — з другого. Історичний досвід говорить про те, що таку боротьбу завжди програвав імперіялізм.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

А. Гудовський

ЧОГО СПОДІВАЄМОСЬ ВІД X КОНҐРЕСУ

У своїй статті („Свобода" з 15 жовтня) ред. Л. Полтава звертає увагу на загрозливе явище мішаних подруж і закликає делеґатів Конґресу подумати над створенням Вишкільного фонду для покращання українського шкільництва. Також автор підкреслює, що ми не можемо змусити молодь бути українцями, а мусимо їх зацікавити і цим притягнути до українства. Це дуже слушні завваги. Ось, наприклад, таким притягальним осередком стала „Союзівка", де охоче збирається старша вже молодь. І це дуже добре, але таких притягальних осередків повинно бути більше. Алеж є ще доростаюча молодь у найвідповідальнішому віці щодо закріплення в українстві. А для цього не досить лише шкіл українознавства. Дітей щось повинно притягати. Для цього найліпшими засобами могли б бути різні гуртки: танцювальні, драматичні, мистецького читання тощо. Такі гуртки повинні фінансуватися з Вишкільного фонду, притягати й закріплювати дитину при школі.

Ми кажемо, що велику притягальну силу для молоді мають вистави так аматорських, як і професійних українських театрів. Ми відчули це на собі. На жаль, цього важливого українізуючого молодь чинника ми не використовуємо. Окремі театри зрідка щось поставлять, вибираючи п'єси для дорослих, щоб вистава себе фінансово окупила. А нам потрібні театральні гуртки з п'єсами для доростаючої молоді, які отримували б фінансові субсидії з відповідних фондів.

Перелік побажань можна було б продовжувати, але для реалізації їх, для подолання різних „мементо морі", що загрожують нашій національній субстанції, потрібні широкі заходи з новими поліпшеними способами праці на засадах співпраці й довір'я всіх еміґраційних середовищ; потрібне загальнонаціональне зусилля з авторитетним координуючим проводом.

На жаль, у нашій американській національній громаді під цим оглядом не все гаразд: існує опозиція, є розбіжності, є недотягнення в системі УККА. Щоб показати, як політично незаанґажована людина розцінює працю УКК, наведемо уривок зі статті голови Товариства Інженерів В. Гнатківського, уміщеної в останньому числі (2-3) Бюлетеню цього Товариства. Автор з нагоди X Конґресу УКК пише:

„УКК сам себе засуджує на повний занепад через брак виразної і ясно спрецизованої визвольницької плятформи, через брак об'єднання всіх організацій, угруповань і товариств, а через це й брак опозиції, через брак допливу нових людей до Екзекутиви, брак нових плянів, помислів, потягнень... Люди кажуть — пощо з'їжджатися; пощо старатися змінити статут, пощо піддавати нові ідеї, коли і так „зроблять, що захочуть". X Конґрес повинен узяти під увагу незадоволення громадянства, його бажання, його проєкти і суґестії, очистити ситуацію з недотягнень та неясностей і вийти на чисті води з новими молодечими позитивними плянами". Автор закінчує статтю конкретними пропозиціями.

Це не є голос речника якоїсь конкуруючої політичної групи. Це — голос професіоналіста, який розуміє невідкладність змін і поліпшень у системі УКК.

У згаданому бюлетені Т-ва Інженерів аж чотири великі статті присвячені X Конґресові і справам консолідації. Хочеться з приємністю відмітити зріст зацікавлення справами УКК збоку професіоналістів і активні зусилля до того, щоб полагодити розходження і створити умови для об'єднання в УКК всіх самостійницьких сил та організацій. 15-го жовтня автор цієї статті був учасником наради представників УКК, АУА і професіоналістів. Під враженням тієї зустрічі хочу з приємністю ствердити, що на форумі УКК активізується важливий і надійний чинник — організації професіоналістів: інженерів, лікарів, професорів, кооператорів, бібліотекарів. Це люди, що стоять на вищому поземі освіти, найглибше з-поміж нас заанґажовані в американське життя, і є проґресивним чинником, що надається для функцій, сказати б, каталізатора щодо полагодження розбіжностей і об'єднання всіх національних сил. А це повинно бути основним завданням X Конґресу.

Тепер у проводі нашого суспільного життя ще стоїть покоління, яке виховувалося в боївках, в атмосфері безкомпромісової боротьби з поляками. Йому трудно переставитися відповідно до нової ситуації, і тому воно часом застосовує войовничі навички до українців же з інших угруповань. Але нам видається, що є вже познаки деяких кіл, що найтрудніший перший крок щодо покращання відносин зроблено, і перед X Конґресом стоїть важлива дилема: закріпити той початок і йти далі шляхом еволюції і творчого компромісу для піднесення УКК на позем форуму загальнонаціональної співпраці і репрезентації.

Хочеться вірити, що на цьому Конґресі президент УКК виявить себе у властивій його становищу ролі медіятора й узгіднюючого чинника, і Конґрес закінчиться об'єднанням усіх діючих національних сил на засадах демократії й американських традицій свободи та пошанування людської гідности.

М. Л-ий

„Росія згнила ще поки доспіла"

Цариця Катерина листувалася з Вольтером, Дідро й іншими тодішніми славними людьми. Вольтер був її кореспондентом. Вона просила Дідро, щоб відвідав її. Дідро згодився, кажучи: „Раз у житті варто побачити таку жінку". Фінансові справи передав він своїй дружині й дочці і вибрався 3-го червня 1773-го року у далеку, тяжку подорож. Тоді мав Дідро 60 років. В дорозі він тяжко захворів на кольки. Їхав через Дрезден, Ляйпціґ, дбайливо вимінаючи Берлін і Фридриха, про якого висловився був ущипливо. Приїхав до Петербургу 9-го жовтня. Цариця прийняла його 10-го жовтня.

Цариця Катерина просила Дідро, щоб говорив із нею одверто, „як мужчина з мужчиною". Він так і говорив, але при тому жестикулював прикметним йому способом, і, коли хотів щось підкреслити, вдаряв царицю по стегні. „Ваш Дідро, — писала пізніше Катерина до мадам Жофрен, — дуже оригінальна людина. Після балачок із ним виходжу з стегном, вкритим синяками. Мусіла поставити стіл між нами для моєї охорони".

Дідро в деталях розповідав цариці, як можна Росію перетворити на демократичну державу. Цариця слухала з цікавістю, але не погоджувалася з поглядами Дідро і звертала розмову на літературні теми.

Пізніше, в листі до князя Люї - Філіппа Сеґюр, цариця висловилася про Дідро так:

„Я говорила багато й часто з ним, але з більшою цікавістю, ніж користю. Якщо я повірила б у все те, що він говорив, прийшлося б усе перевернути горі коренем, щоб зробити місце нереальним теоріям. Я говорила з ним одверто і сказала йому: „Пане Дідро, я слухала з найбільшою приємністю те все, з усіх ваших великих принципів можна бу-

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНСЬКІ МОГИЛИ В МОНТЕКАСІНО

Рим. — Кругло 4 000 поляків, колишніх учасників бою під Монтекасіно в Італії проти німецько - фашистівської армії, з'їхались під стіни того зруйнованого монастиря в гірському просмику і вшанували пам'ять поляглих польських вояків з Корпусу ген. Андерса. Біля Монтекасіно загинуло понад тисяча вояків, у тому й англійців, а також українців у лавах польської армії. Поляки, згадуючи про англійські жертви, ніколи не згадують про українців у їхніх лавах. Проте, цьому заперечують написи прізвищ на хрестах - пам'ятниках, дотепер ще не взяті з українського боку на облік. Журнал „Світло" з жовтня 1969 р. на цю тему писав: „Там спочиває багато українців, що служили в польській армії, але ніколи поляками себе не почували".

Інж. Валентин Сімянців

СТУДЕНТСЬКІ ЧАСИ

СПОГАД
ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА, РОКИ 1923-1929

(4)

У той вечір я дуже не прислухався і не розглядався, хоч повз слимаком — тяг ніби тягар немалий.

Що завтра? З Погожельця викинуть, як викинули з кухні, то все ті самі пани. За роботу дбати таким, як оце тепер я, комітет не мусить. А що далі?

Все перевернулося. Таким поганим, як я, напевно стипендії не дають. Судитимуть і відсудять.

І той директор, і полковник — всі вершителі моєї долі, як не прямо, так слово їхнє в тому багато важить. Та і мусять вони бути проти мене.

І все через той вурштик. І штанів нових не матиму.

Помалу ішов на Погожелець. Куди тепер поспішати? Погано й спав. А на ранок, скислий, представ перед очі начальства в Громкомі.

Скільки разів я сказав собі за ту добу: „Язик твій — ворог твій!"

А знов же ми в таборах навіть на Великдень не мали того вуршта. Та ще й скільки сидить наших там, що і пальці облизували б, його з'ївши. А у неї — „собача їжа"! Зідхав я в той час частенько. І сам же себе ловив, як у той же час підсміхався з того всього, ніби радий, що допік, хоч ото так, спізненій ображеній пихатості. Аж сердив отой другий дурень, що сидів у мені. Нерозважний.

Уже не пам'ятаю, хто мене приймав у той ранок в Громкомі. Але запропонував мені, щоб усе розказав, не поминувши „ніже тієї коми", як то було вчора. Та я того не чекав і подумав собі: „Кінчайте, пане, справу, най буду вільним птахом".

А той пан підсміхається, так ніби й зовсім без злости:

— Та все ж розкажіть, як воно там сталося.

Розказую, так таки — „ніже тієї коми . . ." А як дійшло до того нещасного мого дотепу, зап'явся я в своєму оповіданні. А той пан понука, щоб усе сказав, а сам уже сміється.

Сказав я і те. А мій слухач, аж лягає, так сміється. На сміх вийшли з інших кімнат вершителі моєї долі. Знов мусів розповідати вже цілій громаді. Регочуться мої старички (тоді люди під сорок чи так щось уже були в наших очах старички).

Дають мені в Громкомі дозвіл тиждень ночувати на Погожельці і їсти в тому ж ресторані, де робив.

Розхоробрився я та й питаю, а як би так, чи не можна б штани дістати. Штанів мені не дали, бо не мали. А дістав білизну, сорочку верхню і головне, теж мені дуже потрібні, черевики.

І питаю себе: чи варто передчасно журби серцю завдавати?

А коли натякнув про матуральні курси і стипендію, сказали слідкувати за оголошеннями.

А в чім взагалі полягав „секрет" цілої справи? Я сам був би проти себе, коли б суддею був. Сам би себе дуже і не покарав, але й по голівці б не погладив.

Правда, мій арґумент, що виходив з міркувань про наш великодній стіл у таборах, був сильний, бо й деякі вершителі нашої долі бували голодні в таборах. О. П. була волинячкою, нічого спільного з еміґрацією не мала, а претендувала на стипендію. Тоді в Громкомі була якась „партія" волиняків із впливом.

Стипендію О. П. дістала. А ще до того українкою вона не була. Її тато чи дід навіть на православ'я перейшов, прізвища свого чеського зрікся, ствердивши тим своє гура-православ'я і російський патріотизм. Як то кажуть: „За що купив, за те й продав", так оповідали ж волиняки про О. П., а до родичів чехів у Чехах вона сама признавалася.

А на матурі я якесь креслення для О. П. робив. Витяг такий „нумер". Ми мусіли помагати дівчатам, бо креслення для декотрих було непереможною перешкодою.

Це я забіг трохи наперед, щоб уже кінчити з цим.

У довгому коридорі Будовцової школи в Празі зібралися спраглі науки, в переважній більшості колишні вояки українських армій, діти урядовців наших урядів і так якось причетні або й ні до еміґрації. З Армії УНР в цивільному (ой яке ж то цивільне було!) уже, а з Галицької дехто ще в уніформах військових.

Творилося три групи. Перша група ще не за цілий рік мала складати матуру. Друга більше як рік мала вчитися. А третя щось на довший час загадувалася.

Першу групу я відразу відкинув у своїх намірах, здаючи собі справу, що так скоро не згризу той камінь науки. Та і в двадцять третьому році минуло більше як п'ять років, коли такими науками годі було цікавитися — війна, фронт. Хоч останні два роки і більше вчився у Військовій Школі і там підтягали загальну освіту, але це не те.

Третя група здавалася мені найбільше відповідною. Але розпочати тоді дальшу науку на рік пізніше. Не хотілося губити року. Спокушало — та ні.

Приголосився на іспит до групи третьої. Подивилися в комісії, що нас шкатулкувала, в папери, щось запитали з математики і сказали йти на іспит до групи другої. Там я і пройшов іспит.

Почалася наука в другій групі Матуральних курсів у Празі, заснованих і утримуваних Громкомом.

Як дали стипендію, так скреслили з харчування в „моєму" ресторані і з Погожельця викинули — іди, хлопче, на свої хліба. А то проблема! Чоловік не звик до того. Вдома — то вдома у батьків. Потім у школі в інтернаті жив, на земський рахунок учився, там теж усе діставав. Далі військо, і там хтось мусів за мене дбати, а коли й дбав сам про себе, так то щось іншого. А табори інтернованих вояків у Польщі? Тяжко сказати, що про нас там дбали — хіба дбали, щоб ми не поздихали. Погожелець у Празі якесь продовження з попередніх. А тут ото таке: шукай кватиру, дбай сам про себе.

(Далі буде)

Важливе для членів Комісій X Конгресу

(Закінчення зі стор. 1-ої)

СССР-і його сателітам посунути свої армії на територію Чехо-Словаччини.

Комісія у справах Молоді: в Панелі Молоді візьмуть участь з рамени СУСТА Андрій Чорнодольський, з рамени Пласту Павло Дорожинський, з рамени СУМА — Олександер Черень.

Фінансова Комісія, керівником якої є касир УККА д-р Ярослав Падох, матиме доповіді Ярослава Падоха на тему: „Актуальні господарські проблеми УККА і потрібні для цього ухвали X Конгресу", дир. Омеляна Плешкевича на тему: „Співпраця української кооперації, зокрема Кредитівок, з УККА, у фінансовій ділянці", д-ра Миколи Ценка на тему: „Поширення фінансової бази УККА, спираючись на організації та широкі кола громадянства" та інж. Тихона Тещука на тему: „Організація збірки Національного Датку в громадах".

Статутова Комісія, як і Номінаційна Комісія, відбувають свої наради в суботу в готелі „Комодор". Статутова Комісія засідає в кімнаті під назвою „Студіо 102", Номінаційна — в кімнаті „Студіо 104".

Бенкетова Комісія, головою якої є мгр. Іван Винник, інформує, що Бенкет з нагоди X Конгресу Американських Українців започаткує, після формального відкриття, молитвою Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви Владика Мстислав. Головними промовцями на бенкеті будуть міністер Фльоти ЗСА Джан Г. Чефі, сенатори і конгресмени. У мистецькій частині бенкету візьмуть участь відомі оперові солісти: Марія Лисогір та Андрій Добрянський.

Українcький Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 Ев.

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 24 жовтня відбудеться там Клюбовий Вечір із виступами Діми (читання поезій), І. Керницького (гуморески), Т. Терена (слово про творчість С. Людкевича) та Лариси Крупи і Богдана Сохана (фортепіян). Початок о год. 8 веч.

Папа погоджується на реформи в Церкві, але повільним темпом

Рим. — Папа Павло VI, промовляючи до тисячів прочан у соборі святого Петра у Римі в минулу середу 22 жовтня ц.р., підтримав у принципі становище більшости Синоду католицьких єпископів, який все ще засідає у Римі, щоб „децентралізувати" управління Католицькою Церквою, „централізуючи" його в окремих країнах і єпархіях. Папа признав рацію принципові „колеґіяльної" системи в Католицькій Церкві, але водночас рішуче наполягав на збереження тяглости „зверхности й авторитету" Папи, як Христового Намісника. Папа заявився теж проти поквапних реформ: треба робити їх дуже помалу. Щодо принципу децентралізації управління Церквою — Папа висловився за стосування тієї реформи в „етнічних і географічних кордонах". Тим часом Синод, продовжуючи свої наради, дальше маніфестував свою тенденцію таки довести до поважних реформ у Католицькій Церкві. Один із лідерів ліберального крила Синоду, німецький кардинал Юліюс Депфнер із Мюнхену, заявив у своїй новій промові, що треба обов'язково прийняти конкретні резолюції з реальним змістом, бо в противному випадку цілий Синод не мав би рації існування.

Вальтер Шеель — новий міністер закордонних справ Західньої Німеччини

Бонн. — Новий західньо-німецький канцлер, соціяліст Віллі Брандт склав вже свій уряд і всі його міністри були в минулу середу заприсяжені у парляменті. Соціялістичний міністер праці Вальтер Арендт, атеїст, відмовився присягати на Біблію і заявив тільки одно слово — „присягаю". Новий західньо-німецький уряд складається тільки з 14-ох членів, на 5 міністрів менше, як уряд Курта Георга Кізінґера. У тому уряді три міністри належать до партії Вільних демократів — міністер закордонних справ 50-річний Вальтер Шеель, внутрішніх справ Ганс Дітріх Геншер і міністер хліборобства Йозеф Ертль. Вальтер Шеель не залишив сумніву, що новий західньо-німецький уряд визнає комуністичну Східню Німеччину, прийнявши засаду: дві німецькі держави — один німецький нарід.

І — IX КОНҐРЕСИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

ПЕРШИЙ Конґрес Американських Українців відбувся 24 травня 1940 року у Вашинґтоні. 805 учасників із 168 місцевостей. Важливе рішення: Становище в справі державного визволення України. — „Ми одні маємо змогу вільно сказати, що український народ поневолений та що він вимагає для себе того самого права на самовизначення, що признане іншим народам. Російський імперіялізм у новій одежі большевизму і польська шляхетчина в одежі польського націоналізму занадто ясно показали свою непримиримість до українських державницьких змагань, щоб хто з українців міг ще мати сумнів щодо небезпеки, яка грозить Україні з їхнього боку".

ДРУГИЙ Конґрес: 22 і 23 січня 1944 року у Філядельфії. В ньому взяло участь 235 делеґатів. На ньому рішено видавати журнал в англійській мові для інформації англосакського світу про Україну — „Український Квартальник".

ТРЕТІЙ Конґрес: 31 травня і 1 червня 1946 року у Вашинґтоні. 322 делеґатів. Прийнято Проєкт Статуту Українського Конґресового Комітету Америки.

ЧЕТВЕРТИЙ Конґрес: 5 і 6 листопада 1949 року у Вашинґтоні. 308 делеґатів репрезентувало 472 організації. Важлива подія: встановлено Український Народний Фонд. Винесено між резолюціями таку. „Четвертий Конґрес американських українців уважає, що одинокою дорогою до привернення українському народові його природних прав як вільної нації є відокремити Україну від Совєтської Росії та дати змогу українському народові стати членом европейської федерації, де він традицією, своєю культурою та своїми національними прикметами належить".

П'ЯТИЙ Конґрес: 4-5-6 липня 1952 року в готелі Статлер в місті Ню Йорку. Учасників: б. 1.500. З того 36 членів Крайової Ради і 799 делеґатів від 595 організацій. Важлива подія: створено консолідаційну плятформу, на підставі якої нові організації приєдналися до УККА.

ШОСТИЙ Конґрес: 28,29 і 30 травня 1955 року у готелі „Коммодор" у місті Ню Йорку. В Конґресі взяло участь 430 делеґатів та 35 членів Ради Директорів, себто разом 465 осіб.

СЬОМИЙ Конґрес: 21, 22 і 23 лютого 1959 року у Вашинґтоні, Д. К. в готелі „Статлер-Гілтон". В Конґресі взяло участь 292 делеґатів від організацій та 39 членів Ради Директорів. Разом 331 особа.

ВОСЬМИЙ Конґрес: 12,13 і 14 жовтня 1962 року в готелі „Коммодор" в Ню Йорку. В ньому взяло участь 339 управнених делеґатів, в тім членів Ради Директорів 44. На тому Конґресі постановлено, що в майбутньому крім делеґатів організацій мають право брати участь в Конґресі делеґати Платників Національного Датку до Українського Народного Фонду.

ДЕВ'ЯТИЙ Конґрес: 7,8 і 9 жовтня 1966 року в „Ню Йорк Гілтон" - готелі в Ню Йорку. В ньому взяло участь 517 управнених до голосування осіб, в тому числі 465 делеґатів з 53-ох місцевостей від Відділів УКК та від 58-ох центральних організацій, як теж 52 члени керівних органів Українського Конґресового Комітету. Головою Конґресу був проф. д-р Роман Смаль-Стоцький. На президента УКК переобрано проф. д-ра Лева Добрянського.

ДВІ ПРОТИВОЄННІ ГРУПИ ПЛЯНУЮТЬ спільні демонстрації проти війни в половині листопада ц. р. Перша група — це Комітет „В'єтнамського мораторіюму", який організував 15-го жовтня демонстрації проти війни в цілій країні. Ця група проєктує подібні демонстрації в днях 13 і 14-го листопада. До цієї групи в більшості належать студенти академічних шкіл, які вліті минулого року вели виборчу кампанію в користь сенаторів МекКарті і Кеннеді, що кандидували на президента. Друга противоєнна група, — це Новий Мобілізаційний Комітет для скінчення війни у В'єтнамі, який проєктує маніфестації у Вашинґтоні 13 і 14-го листопада та протестаційні збори в Ню Йорку 15-го листопада. Обидві групи порозумілися в справі спільних демонстрацій.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що 21-го жовтня 1969 року несподівано відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.
АЛЕКСАНДЕР
ТУР

Покійний нар. в 1901 р. в Куликові, повіт Жовква, перебував в Самборі

Тіло Покійного находиться в похоронному заведенні П. Яреми в Queens Funeral Home, 35-та вул. і Бродвей в Асторії, Н. Й.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 24-го жовтня 1969 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в суботу, 25-го жовтня 1969 р. о год. 9-ій рано з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Чесного Хреста в Асторії, відтак на цвинтар Gate of Heaven в Йонкерсі, Н.Й.

В глибокому смутку:
СТЕФАНІЯ — дружина
БОГДАН і ЛЮБОМИР — сини
ЮРІЙ з дружиною МАРІЄЮ
РОМАН з Родиною в Україні
ОЛЯ — дочка з Родиною в Україні
НАТАЛІЯ СИГІДА — дочка з Родиною
Влюхча і дальша Родина в Америці і в Україні

Замість квітів на могилу
сл. п. ОЛЕНИ ЛУЖНЯК
складають 70.00 долярів
на допомогу Учням Українського Гуртожитку при ЦПУН, Мюнхен
Оксана і Орест Клюфаси, Ярослава і Роман Клюфаси, Софія і Всеволод Клюфаси, Галина і Святослав Клюфаси, Мирослав Клюфас, Оксана і Роман Чавси, Теодозія і Зенон Савицькі.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. д-ра Івана Подригулі
склали 210.00 долярів
на Стипендійний Фонд УЛТПА
Д-ри: Е. Бойчук, М. Грушкевич, М. Дейчаківський, В. Іванович, І. Липська, Ю. Лисецький, Е. Мартинюк, Б. Осадца, Т. Решетило і В. Шкільник.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

СПОРТ
Редагує В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Нью Йорк — „Дойчунгарн", мистецькі змагання „Великої Дванадцятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 26 жовтня 1969, о год. 2.30 по полудні на грищі Шіцен Парку в Норт Берген, Н. Дж.

„Чорноморська Січ А" (аматори) Нюарк — Італійський СК „Лодай" мистецькі змагання Шейфер Ліги стейту Ню Джерзі відбудуться в неділю, 26-го жовтня 1969, о год. 2.30 по полудні на грищі Орендж Парку в Орендж, Н. Дж.. Передзмаг „Ч. Січ Б" о год. 12.30.

— о —

Д-Р ОРЕСТ ПОПОВИЧ ЗДОБУВ ПЕРШІСТЬ СУАСТ-СХІД

В шахових першостях українців на Сході ЗСА, що їх влаштовує щорічно Союз Українсько - Американських Спортових Товариств - Схід, здобув д-р Орест Попович звання індивідуального чемпіона на 1969 рік. Цей шаховий турнір відбувся 4-го і 5-го жовтня в домівці „Чорноморської Січі" в Нюарку. Взяло в ньому участь лише п'ять шахістів, які розіграли зустрічі системою кожний з кожним, але в цій п'ятці були три бувші першуни СУАСТ-Схід, включно із минулорічним чемпіоном Сходу інж. Левом Блонаровичем (також першуном років 1960 і 1961). Два інші чемпіони СУАСТ-Схід, які стануть до цього турніру, це д-р Орест Попович, першун років 1963, 1964, 1965 і 1967, та Орест Коцюба — першун 1966 року.

Турнір закінчився таким остаточним вислідом займаних місць і здобутих точок:

1. д-р Орест Попович 4:0
2. інж. Лев Блонарович 2:2
3. Петро Гаврюшенко 1½:2½
   Орест Коцюба 1½:2½
5. Дмитро Кулик 1:3

Господарів турніру, УСТ „Чорноморська Січ", репрезентували шахісти Дмитро Кулик і Петро Гаврюшенко, а „Український Централю" — Орест Коцюба. Молодий студент коледжу Петро Гаврюшенко несподівано переміг минулорічного першуна СУАСТ-Схід інж. Лева Блонаровича. Вражало мале число учасників, головно шахістів з найближчих міст, тобто Нюарку і Пассейку, коли бувший „січовик" інж. Л. Блонарович потрудився на турнір із стейту Вірджінії. Прикро було організаторам турніру тим більше, що в шахових змаганнях інших національних груп використовують такі турніри переєчні шахісти, щоб зміряти сил із шаховими майстрами, яких стараються вони притягнути на свої турніри. В нас діється, як виглядає із відбутого турніру, навпаки, бо в турнірі змагалося тут більше майстрів, а шахістам з меншим досвідом не залежало на тому, щоб позмагатися з майстрами. Така байдужість шахістів наших громад ставить під сумнів потребу влаштовування турнірів за першість СУАСТ-Схід, тим більше, що тепер щорічно відбуваються в нас першості українців Америки і Канади, що їх влаштовує УСЦАК.

Шахова Ланка СУАСТ-Схід

— о —

УСК — „АЙНТРАХТ" 1:0

Змагання футболістів УСК-у Нью Йорк та „Айнтрахту" належали навжди до найбільше цікавих. Було так само із зустріччю УСК-у в неділю, 12-го жовтня на грищі суперника „Айнтрахт" Овал", бо цим разом зміряли свої сили обі дружини на початку нового сезону мистецьких змагань „Великої Дванадцятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу.

Гра проходила у швидкому темпі та на високому рівні. В дружині „Айнтрахту" виступили проти УСК-у його бувші змагуни Фізі, Мек-Куллі, Ганнавей і Вілсон, які старалися показати себе на нових завданнях в найкращому світлі. Але їхні наступи розбивали твердо та рішуче оборонні лінії УСК-у. Напад УСК-у теж повів ряд атак на ворота суперника, але бракувало в них викінчення акцій стрілами по воротах. В другій півгрі УСК державо легку перевагу, але напад не зумів прорватися, щоб закріпити цю перевагу здобутими воротами. Щойно на три хвилини перед кінцем змагань В. Шмотолоха вмістив м'яча в сітці „Айнтрахту" з гарної підворітної акції, яка закінчилася подачею Мфума до Шмотолохи.

Підсумовуючи перебіг змагань, варто згадати, що змагуни УСК-у дуже добре державалися кондиційно і видержали швидке темпо до кінця зустрічі, а навіть грали значно краще в останній стадії гри. Про нового змагуна УСК-у Мінора все ще важко подати певну оцінку, тому що він ще не мав змоги зігратися з іншими змагунами дружини.

Склад УСК-у: Герлі, Мас, Гонзалес, Бюітраго, Бранкович. Марик, Форд, Мфум, Мінор, В. Шмотолоха, Марвин.

Висліди інших дружин УСК-у:

УСК рез. — „Айнтрахт" рез. 0:1.
УСК Б — Дойчунгарн Б 13:1
УСК учні — Елізабет учні 6:0

Юнаки:

Дойчунгарн — „Крилаті", Йонкерс 2:2
УСК — „Докса" 0:0

І. Дзядів

РЕЛІГІЙНА ШКОЛА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА Й ОЛЬГИ

Чикаго. — При Парафії української католицької церкви святих Володимира й Ольги в Чикаго працює Релігійна Школа, призначена для навчання релігії й українського католицького обряду. Бажаючі батьки можуть ще зголосити до цієї школи дітей. Навчання проводиться в трьох клясах-групах: підготова до першого св. Причастя, навчання релігії для учнів публічних шкіл у двох групах та навчання українського обряду для учнів католицьких шкіл, також у двох групах. Як інформував двотижневик парафії „Вісник" з 28-го вересня, Парафіяльна Рада вже затвердила Статут цієї парафії, посвячено такому хоругву парафії, проєкт якої виконав мистець М. Дмитренко.

В дев'ятьох місяцях ц. р. кошти прожитку збільшилися на 5 відсотків

Вашингтон. — Статистичне бюро при Департаменті Праці стверджує, що в місяці вересні ц. р. кошти прожитку збільшилися на 0.5 відсотка, а в місті Ню Йорку аж на 0.8 відсотка. В цьому році від січня до вересня кошти прожитку збільшилися на 5 відсотків. В тому самому часі збільшилися і заробітні платні численних робітників, але збільшення індексу цін спричинило те, що купівна сила робітничих заробітків тепер на два доляри менша, як була в минулому році. Уряд заявляє устами своїх представників, що заінсували познаки про сповільнення темпу збільшування економіки, але покищо ціни на товари йдуть вгору, і не зменшується інфляція. Правда, збільшення цін в третій четверті ц. р. є дещо менше, як в другій, а в другій воно було трохи менше як в першій, але споживачі не мають потіхи з цього, бо бачать, як зростають ціни на деякі товари. Таке велике збільшення індексу цін, як у вересні ц. р. було під час війни в Кореї. Від вересня 1968-го року індекс цін в Ню Йорку збільшився на 6 відсотків, в Чикаго на 6.2

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

КОМБАТАНТИ ВІДЗНАЧАТЬ У ГРУДНІ СВЯТО ПОКРОВИ

Ню Йорк. — Голова Координаційного Комітету українських і українсько - американських комбатантських організацій в Ню Йорку д-р Семен Федюк повідомив, що Координаційний Комітет уряджує Свято Покрови 6 грудня ц. р. Свято відбудеться в УНДомі, з рефератом о. д-ра Фединяка, рефератом д-ра І. Козака і співом Хору СУМА під кервництвом інж. Степаняка.

ВИСТАВКА З. ОНИШКЕВИЧА

Мистець Зиновій Онишкевич влаштовує в найближчу суботу й неділю , 25 і 26-го жовтня ц. р., виставку своїх образів у Гартфорді, Конн., залі при церкві св. Миколая. Зиновій Онишкевич отримав саме в останніх днях нову нагороду в мистецькому американському клюбі Салмаґанді, 47 — 5 Еве. в Ню Йорку, за акварелю „Відплив".

ДОПОВІДЬ ПРОФ. В. ГОЛУБНИЧОГО

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує в неділю 26 жовтня ц.р. наукове засідання з доповіддю проф. Всеволода Голубничого на тему „Аналіза ідеології сучасних опозиційних рухів у Совєтському Союзі". Відбудеться засідання о год. 5-ій по пол. в залі УВАН при 206 Вест 100 вул. в Ню Йорку.

„Росія зогнила ще поки доспіла"

(Продовження зі стор. 2-ої)

ло б написати гарні книжки, але зробити дуже поганий інтерес. Ви працюєте лише на папері, а папір терпеливий. Я ж, бідна цариця, працюю на людській шкірі, яка є дразлива і до деякої міри лоскітлива". Опісля він говорив лише про літературу".

Після смерти Дідро, коли Катерина натрапила на деякі записки, що їх він побив у „Вказівках для її Царської Величности у справі законодавства", вона висловилася про них, як про „справжнє базікання, в якому годі дошукатися дійсної сутности, розсудливости або прозорливости".

Після п'ятимісячного перебування на царициному дворі Дідро вибрався додому. Катерина наказала збудувати для Дідро спеціяльну карету, в якій він міг вигідно сидіти. Цариця питалася Дідро, які подарунки від неї хотів би він мати. Дідро відповів, і при цьому пригадав, що вона не додержала своєї обітниці повернути йому видатки на подорож. Обчислив їх на 1.500 рублів. Цариця дала йому 3.000 рублів, кожух і призначила офіцера, який мав провожати Дідро аж до Гааги.

Після повороту Дідро висловився прихильно про Катерину, а про Росію із свого п'ятимісячного побуту набрав такого враження, яке висловив у коротких словах: „Росія зогнила ще поки доспіла!"

Посмертні згадки

МИХАЙЛО ЛОДИН, член УНС Відд. 230 Б-ва св. Ів. Хрестителя в Янгставн, Огайо, помер 20-го вересня 1969 р. Нар. в 1914 р. в Янгставні, Огайо і став членом УНС в 1935 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Михайла, мол., дочку Христину, батька Петра, матір Марію і сестер. Похорон відбувся 23 вересня 1969 р. на цвинтарі Кальварія в Янгставні, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

МАРІЯ СУКМАНОВСЬКА, членка УНС Відд. 325 Т-ва Запор. Січ в Брукліні, Н. Й., померла 13 вересня 1969 року на 54 р. ж. Нар. в 1915 р. в Брукліні, Н. Й. і стала членкою УНС в 1938 р. Полишила в смутку дочки: Мерині і Карен. Похорон відбувся 17 вересня 1969 р. на цвинтар Св. Марії, Флашінґ, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Чіопа, секр.

АНДРІЙ СЕМЕНІВ, член УНСоюзу Відд. 67 Т-ва Запор. Січ в Ансонії, Конн., помер 20-го вересня 1969 р. на 77 р. ж. Нар. в 7 грудня 1892 р. в Зах. Україні і став членом УНС в 1914 р. Полишив у смутку дружину Флоренс і сестру Анну в Україні. Похорон відбувся 22 вересня 1969 р. на цвинтар Rine Grove в Ансонії, Конн.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Пелюк, секр.

Розшук

ПОШУКУЮ
ПРОКОПА ДЯКА
Село Стрілки, пов. Бібрка. Хто знав би, прошу надіслати на адресу:
Jaroslaw Zaloha
150 Ives Street
Willimantic, Conn.
Box 631

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 6266. Тарзан даремне старається врозуміти дикуна

Кинь того ножа, Ода! Коли хочеш заатакувати мирного чоловіка, борися проти мене своїми руками!

Ти — син Тані, мого покійного приятеля. Чи ти вбив би приятеля свого батька?

Так, він зробив би це, Тарзане! Він убив свого власного батька, ватажка Тані! Він недобрий чоловік!